Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

13 päivänä kesäkuuta 2013 *

Maatalous — Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto — Käsite ”tarkastuskausi” — Jäsenvaltion mahdollisuus jatkaa tarkastuskautta, jos tarkastusta ei ole ollut konkreettisesti mahdollista suorittaa asetetussa määräajassa — Saatujen tukien takaisin maksaminen — Seuraamukset

Asiassa C-3/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Conseil d'État (Ranska) on esittänyt 28.11.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.1.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Syndicat OP 84

vastaan

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer), jolle ovat siirtyneet Office national interprofessionnel des fruits, des légumes, des vins et de l'horticulturen (Viniflhor), jolle puolestaan ovat siirtyneet Office national interprofessionnel des fruits, des légumes et de l'horticulturen (Oniflhor) oikeudet, oikeudet,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja A. Prechal,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer), edustajanaan avocat J.-C. Balat,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja N. Rouam,

— Puolan hallitus, asiamiehinään M. Szpunar ja B. Majczyna,

— Euroopan komissio, asiamiehinään P. Rossi ja D. Bianchi,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

kuultuaan julkisasiamiehen 14.3.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosaston rahoitusjärjestelmään kuuluviin toimenpiteisiin kohdistuvista jäsenvaltioiden suorittamista tarkastuksista ja direktiivin 77/435/ETY kumoamisesta 21.12.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4045/89 (EYVL L 388, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna 12.12.1994 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3094/94 (EYVL L 328, s. 1; jäljempänä asetus N:o 4045/89), 2 artiklan 4 kohdan ja 6 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Syndicat OP 84 -niminen maatalousalan etujärjestö ja Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer), jolle ovat siirtyneet Office national interprofessionnel des fruits, des légumes, des vins et de l'horticulturen (Viniflhor), jolle puolestaan ovat siirtyneet Office national interprofessionnel des fruits, des légumes et de l'horticulturen (Oniflhor) oikeudet, oikeudet, ja jossa on kyse Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (jäljempänä EMOTR) tukiosastosta saadun yhteisön tuen takaisin perimisen laillisuudesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 21.4.1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 (EYVL L 94, s. 13) 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot toteuttavat kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimenpiteet, jotka ovat tarpeen:

— [EMOTR:sta] rahoitettavien toimien tosiasiallisen toteuttamisen ja niiden säännönmukaisuuden varmistamiseksi,

— sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi ja niihin kohdistuvien seuraamusten toteuttamiseksi,

— sellaisten summien takaisin perimiseksi, jotka on menetetty sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien seurauksena.

– –”

4 Asetuksen N:o 4045/89 johdanto-osan ensimmäisestä neljänteen ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”– – asetuksen – – N:o 729/70 – – 8 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet varmistautuakseen siitä, että [EMOTR:sta] rahoitetut toimet on toteutettu tosiasiallisesti ja sääntöjen mukaisesti, estääkseen sääntöjenvastaisuudet ja toteuttaakseen niihin liittyvät jatkotoimet sekä periäkseen takaisin sääntöjenvastaisuuksien tai huolimattomuuden vuoksi menetetyt summat,

– – tämä asetus ei vaikuta kansallisi[iin], tarkastuksia koskevi[in] säännöksi[in] ja määräyksi[in], joiden soveltamisala on laajempi kuin tämän asetuksen säännösten,

jäsenvaltioita on kannustettava tiukentamaan yritysten, jotka ovat maksunsaajia tai velallisia, kaupallisten asiakirjojen tarkastuksia, joita ne ovat tehneet [Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosaston rahoitusjärjestelmään kuuluviin toimenpiteisiin kohdistuvista jäsenvaltioiden suorittamista tarkastuksista 27.6.1977 annetun neuvoston direktiivin] 77/435/ETY [(EYVL L 172, s. 17)] – – mukaisesti,

jäsenvaltioiden direktiivin 77/435 – – säännöstön soveltaminen on osoittanut tarpeelliseksi muuttaa olevassa olevaa järjestelmää tehtyjen kokemusten perusteella. Nämä muutokset tulisi kyseisten oikeusohjeiden luonne huomioon ottaen tehdä asetuksella,

– –

vaikka jäsenvaltioiden tarkastusohjelmien vahvistaminen on ensisijaisesti niiden itsensä vastuulla, on tarpeen, että kyseiset ohjelmat toimitetaan tiedoksi komissiolle, jotta se voi huolehtia valvontaan ja yhteensovittamiseen liittyvistä tehtävistään ja jotta ohjelmat vahvistettaisiin tarkoituksenmukaisten arviointiperusteiden mukaisesti; tarkastukset voidaan täten keskittää sellaisille aloille tai sellaisiin yrityksiin, joissa vilpillisten menettelyjen riski on suuri.”

5 Asetuksen N:o 4045/89 1 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa ’kaupallisilla asiakirjoilla’ tarkoitetaan kaikkia yrityksen ammatilliseen toimintaan liittyviä kirjoja, rekistereitä, muistiinpanoja ja muita todistuskappaleita, kirjanpitoa, tuotanto- ja laatuasiakirjoja sekä kirjeenvaihtoa, sekä missä tahansa muodossa olevia kaupallisia tietoja, mukaan lukien ATK-muodossa olevat tiedot, siinä määrin kuin nämä asiakirjat tai tiedot liittyvät suoraan tai välillisesti 1 kohdassa tarkoitettuihin toimiin.”

6 Mainitun asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava yritysten kaupallisten asiakirjojen tarkastaminen tarkastettavien toimien laatu huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden on valvottava, että tarkastettavien yritysten valinnalla taataan niiden toimenpiteiden mahdollisimman suuri tehokkuus, jotka tähtäävät EMOTR:n tukiosaston rahoitusjärjestelmässä esiintyvien sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseen ja havaitsemiseen. Valinnassa otetaan erityisesti huomioon yritysten taloudellinen merkitys kyseessä olevalla alalla sekä muut riskitekijät.

– –

4. Tarkastuskausi kestää 1 päivästä heinäkuuta seuraavan vuoden 30 päivään kesäkuuta.

Tarkastus koskee edellisellä tarkastus[kaudella] päättyvää vähintään kahdentoista kuukauden aikaa; sitä voidaan jatkaa jäsenvaltion päättämän ajan, joka edeltää tai seuraa kahdentoista kuukauden aikaa.

– –”

7 Saman asetuksen 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yritysten on säilytettävä 1 artiklan 2 kohdassa ja 3 artiklassa tarkoitetut kaupalliset asiakirjat vähintään kolme vuotta niiden laatimispäivästä alkaen.

Jäsenvaltiot voivat säätää tai määrätä, että kyseisiä asiakirjoja on säilytettävä kauemmin.”

8 Asetuksen N:o 4045/89 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Yrityksestä vastaavien ja kolmansien osapuolten on varmistauduttava siitä, että tarkastuksista vastuussa olevien edustajille tai tarkastuksen tekemiseen valtuutetuille henkilöille toimitetaan kaikki kaupalliset asiakirjat ja niitä täydentävät tiedot. ATK-muodossa varastoidut tiedot on annettava asianmukaisella teknisellä tuella varustettuna.”

9 Mainitun asetuksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistuttava, että henkilöstöllä, jotka ovat vastuussa tarkastuksista, on oikeus ottaa haltuun tai otatuttaa haltuun kaupalliset asiakirjat. Oikeutta käytetään asiaa koskevien kansallisten määräyksien ja säännöksien mukaisesti eikä se vaikuta asiakirjojen haltuunottoa koskeviin rikosoikeudellisiin sääntöihin.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarkoituksenmukaiset toimenpiteet rangaistakseen luonnollisia tai oikeushenkilöitä, jotka eivät noudata tässä asetuksessa säädettyjä velvoitteita.”

10 Saman asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on ennen tarkastuskautta seuraavan tammikuun 1 päivää toimitettava komissiolle tiedoksi yksityiskohtainen kertomus tämän asetuksen soveltamisesta.”

11 Asetuksen N:o 4045/89 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 29.6.1990 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1863/90 (EYVL L 170, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna 28.11.1996 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2278/96 (EYVL L 308, s. 30; jäljempänä asetus N:o 1863/90), liitteessä II olevan 4 kohdan g alakohdan mukaan jäsenvaltioiden asetuksen N:o 4045/89 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti antamassa vuotuisessa kertomuksessa on ilmoitettava ”niiden tarkastusten tulokset, jotka on toteutettu tämän kertomuksen kattamaa tarkastuskautta edeltävän jakson aikana, jonka osalta tulokset eivät olleet saatavissa annettaessa kyseistä tarkastuskautta koskeva kertomus”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

12 Syndicat OP 84, joka on maatalousalan etujärjestö, johon kuuluu 48 hedelmien ja vihannesten tuottajaa, toteutti toimintaohjelman, joka kattoi 1.7.1997 ja 31.12.1998 välisen ajanjakson. Se sai tällä perusteella yhteisön tukea EMOTR:n tukiosastosta.

13 Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ilmoittivat Syndicat OP 84:lle 30.5.2000 päivätyllä kirjeellä paikan päällä tehtävän tarkastuksen aloittamisesta asetuksen N:o 4045/89 säännösten mukaisesti. Tarkastustoimet voitiin kuitenkin aloittaa vasta 22.1.2001 ja ne saatiin päätökseen 24.1.2001.

14 Koska kyseisen tarkastuksen perusteella voitiin todeta, että tietyt toiminnot, joiden osalta Syndicat OP 84 väitti olevansa oikeutettu saamaan yhteisön tukea, eivät olleet tukikelpoisia, koska ne olivat luonteeltaan täysin yksittäisiä, ja että Syndicat OP 84:n jäsenten toimintarahaston rahoittamistavat eivät olleet yhteensoveltuvia hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 28.10.1996 annetun asetuksen (EY) N:o 2200/96 (EYVL L 297, s. 1) 15 artiklan kanssa, Oniflor pyysi 30.10.2001 päivätyllä kirjeellä Syndicat OP 84:ää maksamaan takaisin kaikki vuosien 1997 ja 1998 perusteella saadut summat, ja se antoi tämän jälkeen takaisin perittäviä summia vastaavan täytäntöönpanomääräyksen.

15 Tribunal administratif de Marseille kumosi 7.11.2006 antamallaan tuomiolla Syndicat OP 84:n osalta annetun täytäntöönpanomääräyksen. Cour administrative d'appel de Marseille kuitenkin kumosi kyseisen tuomion ja hylkäsi Syndicat OP 84:n tribunal administratif de Marseillessa esittämät vaatimukset 8.12.2008 antamallaan tuomiolla. Syndicat OP 84 teki näin ollen kassaatiovalituksen Conseil d'État'han.

16 Syndicat OP 84 vetoaa valituksensa tueksi etenkin valitusperusteeseen, joka koskee oikeudellista virhettä, jonka cour administrative d'appel de Marseille on sen mukaan tehnyt katsoessaan, että viranomaiset olivat voineet asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan säännöksiä rikkomatta aloittaa tarkastuksen 1.7.1999 ja 30.6.2000 välisen tarkastuskauden aikana ja jatkaa sitä 1.7.2000 ja 30.6.2001 välisen tarkastuskauden aikana sillä perusteella, että tarkastusta ei ollut tosiasiallisesti voitu toteuttaa ensimmäisen kauden aikana sen omaksuman menettelyn vuoksi.

17 Koska Conseil d'État katsoi, että tähän valitusperusteeseen vastaaminen tuo esiin asetuksen N:o 4045/89 merkityksellisten säännösten tulkintaa koskevia kysymyksiä, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu kulloisenkin vuoden heinäkuun 1. päivästä seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivään kestävä tarkastuskausi ymmärrettävä tarkastuskaudeksi, jonka aikana tarkastuksesta vastuussa olevan hallintoviranomaisen on annettava tuottajajärjestölle tieto tulossa olevasta tarkastuksesta, aloitettava ja saatettava loppuun kaikki tarkastustoimenpiteet paikan päällä ja asiakirjojen avulla sekä annettava tiedoksi tarkastuksen lopputulokset, vai tarkastuskaudeksi, jonka aikana on täytynyt suorittaa ainoastaan tietyt näistä tähän menettelyyn sisältyvistä toimista?

2) Voiko tilanteessa, jossa tuottajajärjestön menettelystä tai laiminlyönnistä seuraa, että tarkastuskauden aikana aloitettu tarkastus on tosiasiallisesti mahdoton toteuttaa, hallintoviranomainen siitä huolimatta, että – – [mainittuun] asetukseen ei sisälly asiasta nimenomaisia säännöksiä, jatkaa tarkastustoimenpiteitään seuraavan tarkastuskauden aikana ilman, että tästä seuraisi menettelyllinen virhe, johon tarkastuksen kohteena ollut toimija voisi vedota tarkastuksen tulosten seurauksia koskevaa päätöstä vastaan?

3) Jos vastaus edellä olevaan kysymykseen on kielteinen, voiko hallintoviranomainen silloin, kun tuottajajärjestön menettelystä tai laiminlyönnistä seuraa, että tarkastus on tosiasiallisesti mahdoton toteuttaa, vaatia maksetun tuen takaisinmaksua? Muodostaako tällainen toimenpide yhden niistä seuraamuksista, joita [saman] asetuksen 6 artiklan nojalla voidaan määrätä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

18 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohdan ensimmäistä alakohtaa tulkittava siten, että viranomainen voi suorittaa tarkastustoimenpiteensä, joista on ilmoitettu kulloisenkin vuoden heinäkuun 1. päivästä seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivään kestävän tarkastuskauden aikana, mainitun kauden jälkeen ilman, että tästä seuraisi menettelyllinen virhe, johon tarkastuksen kohteena ollut toimija voisi vedota tarkastuksen tulosten seurauksia koskevaa päätöstä vastaan.

19 On totta, että asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, jonka mukaan ”tarkastuskausi kestää [kulloisenkin vuoden] 1 päivästä heinäkuuta seuraavan vuoden 30 päivään kesäkuuta”, ei säädetä nimenomaisesti mahdollisuudesta jatkaa tarkastustoimenpiteitä,

joista toimijalle on ilmoitettu mainitun kauden aikana, kyseisen kauden jälkeen, riippumatta siitä, onko tällainen mahdollisuus perusteltavissa sillä, ettei tarkastuksen kohteena ollut toimija ole tehnyt yhteistyötä.

20 Mainitun säännöksen tulkitsemiseksi on siis otettava huomioon sen sanamuodon ja sen yleisen rakenteen lisäksi myös sen asiayhteys ja ne tavoitteet, joihin asetuksella N:o 4045/89 pyritään kokonaisuudessaan.

21 Mainituista tavoitteista asetuksen N:o 4045/89 johdanto-osan ensimmäisestä, kolmannesta ja neljännestä perustelukappaleesta yhdessä ilmenee, että sillä pyritään tehostamaan jäsenvaltioiden vastuulla olevia tarkastuksia EMOTR:n alalla mahdollisesti esiintyvien sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi ja niiden poistamiseksi (ks. yhdistetyt asiat C-671/11–C-676/11, Unanimes ym., tuomio 13.6.2013, 17 kohta).

22 Kansallisten tarkastusten tosiasiallisen suorittamisen ja tehokkuuden ja näin ollen Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan vaatimuksen takaamiseksi mainittujen tarkastusten itsensä valvonta ja yhteensovittaminen on asetuksen N:o 4045/89 mukaan komission tehtävänä, kuten sen johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan. Komission valvonnassa toimiva yhtenäinen tarkastusjärjestelmä pyritään järjestämään juuri kyseisen asetuksen 2 artiklalla. Tuon artiklan 4 kohdalla varmistetaan muun muassa tarkastuksen tietty järjestelmällisyys ja jaksoittaisuus (ks. em. yhdistetyt asiat Unanimes ym., tuomion 18 kohta).

23 Asetuksen N:o 4045/89 2 artiklalla pyritään siis luomaan kehykset jäsenvaltioiden tarkastustoiminnalle unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, joten tarkastuskauden käsitettä on tulkittava kyseisessä artiklassa edellytettyä tarkastusten tehokkuutta koskevan tavoitteen nojalla.

24 Mainitun tavoitteen noudattaminen edellyttää kuitenkin, että tarkastustoimenpidettä voidaan jatkaa tarkastuskauden, sellaisena kuin se on rajattu mainitun asetuksen 2 artiklan 4 kohdassa, jälkeen silloin, kun koko toimenpidettä ei ole ollut konkreettisesti mahdollista toteuttaa asetetussa määräajassa.

25 Näin voi olla myös, vaikka se, ettei tarkastusta ole voitu suorittaa loppuun asetetussa määräajassa, ei johtuisikaan tarkastuksen kohteena olleesta toimijasta.

26 On kuitenkin täsmennettävä, että jos tarkastusviranomaiset ovat vastuussa siitä, ettei tarkastustoimenpidettä ole ollut mahdollista toteuttaa eikä tuloksia ole siis ollut mahdollista toimittaa komissiolle ennen kyseiselle toimenpiteen toteuttamiselle ja tulosten toimittamiselle asetetun määräajan päättymistä, asianomainen jäsenvaltio ei voi vedota unioniin nähden tehokkuuden tavoitteeseen perustellakseen sen, ettei tarkastuksia ole suoritettu jaksoittain siten, kuin siitä säädetään asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohdassa.

27 Lisäksi on ilmeistä, että mahdollisuutta jatkaa tarkastustoimenpiteitä tarpeen vaatiessa on jo tarkasteltu asetusta N:o 1863/90 annettaessa. Kuten komissio on kirjallisissa huomautuksissaan todennut, mainitun asetuksen liitteessä II olevan 4 kohdan g alakohdan mukaan on mahdollista liittää vuosikertomukseen sellaiset edeltävän tarkastuskauden perusteella toteutettujen tarkastusten tulokset, jotka eivät olleet saatavissa annettaessa kyseistä tarkastuskautta koskeva kertomus. Koska kyseinen kertomus on asetuksen N:o 4045/89 9 artiklan mukaan toimitettava komissiolle tiedoksi ennen tarkastuskautta seuraavan tammikuun 1. päivää, asetuksessa N:o 1863/90 ainakin tunnustetaan mahdollisuus saattaa edeltävän tarkastuskauden kuluessa aloitetut tarkastustoimenpiteet päätökseen kyseisen kauden päättymisen jälkeen.

28 Tämän jälkeen on huomautettava, että suoritettujen tarkastusten sääntöjenmukaisuus ei tarkastuksen kohteena oleviin toimijoihin nähden voi riippua siitä, missä määrin mainitut tarkastukset on pantu täytäntöön asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohdassa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.

29 Mainitussa säännöksessä tyydytään näet vain ottamaan käyttöön organisatoriset säännöt tarkastusten tehokkuuden varmistamiseksi ja rajoitutaan säätelemään, kuten tämän tuomion 22 kohdasta ilmenee, jäsenvaltioiden ja unionin välisiä suhteita unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi. Tuo sama säännös ei sitä vastoin koske tarkastusviranomaisten ja tarkastuksen kohteena olevien toimijoiden välisiä suhteita.

30 Asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohtaa ei siis voida tulkita siten, että siinä myönnettäisiin kyseisille toimijoille oikeus, jonka nojalla ne voivat riitauttaa muut tai laajemmat tarkastukset kuin kyseisessä säännöksessä tarkoitetut tarkastukset. Siltä osin kuin tällaisesta oikeudesta seuraisi mahdollisesti, ettei sääntöjenvastaisesti saatuja tai käytettyjä tukia voida periä, sillä vaarannettaisiin lisäksi unionin taloudellisten etujen suojaaminen (ks. em. yhdistetyt asiat Unanimes ym., tuomion 29 kohta).

31 Asetuksen N:o 4045/89 edellyttämät tarkastukset koskevat joka tapauksessa toimijoita, jotka ovat omasta halustaan liittyneet EMOTR:n tukiosastolla käyttöön otettuun tukijärjestelmään ja jotka ovat tukea saadakseen hyväksyneet tarkastusten toteuttamisen unionin varojen käytön sääntöjenmukaisuuden tarkastamiseksi. Kyseiset toimijat eivät voi pätevästi riitauttaa tällaisen tarkastuksen sääntöjenmukaisuutta pelkästään siitä syystä, että tarkastusta ei ole suoritettu jäsenvaltioiden ja komission välisiä suhteita koskevien organisatoristen sääntöjen mukaisesti (ks. em. yhdistetyt asiat Unanimes ym., tuomion 30 kohta).

32 Tarkastusten kohteena olevien toimijoiden oikeusvarmuus niihin viranomaisiin nähden, jotka suorittavat kyseiset tarkastukset ja päättävät tarvittaessa niistä seuraamusmenettelyistä, jotka asiassa on pantava vireille, on kuitenkin taattu seuraamusmenettelyn vanhentumisajalla, joka on Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 (EYVL L 312, s. 1) 3 artiklan mukaan lähtökohtaisesti neljä vuotta unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen rikkomisesta, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko unionin talousarviolle. Kuten oikeuskäytännössä on jo huomautettu, vanhentumisaikojen tarkoituksena on yleisesti taata oikeusvarmuus (ks. asia C-278/02, Handlbauer, tuomio 24.6.2004, Kok., s. I-6171, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Sen mahdollisuuden, että EMOTR:n tukiosastolla käyttöön otetun tukijärjestelmän yhteydessä myönnetyn tuen saaja joutuu tarkastustoimenpiteen kohteeksi asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohdassa vahvistetun kauden jälkeen, ei siis voida katsoa loukkaavan oikeusvarmuuden periaatetta siltä osin kuin vanhentumisaika ei ole vielä päättynyt.

34 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 4045/89 2 artiklan 4 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että viranomainen voi tarvittaessa jatkaa tarkastustoimenpiteitään, joista on ilmoitettu kulloisenkin vuoden heinäkuun 1. päivästä seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivään kestävän tarkastuskauden aikana, mainitun kauden jälkeen ilman, että tästä seuraisi menettelyllinen virhe, johon tarkastuksen kohteena ollut toimija voisi vedota tarkastuksen tulosten seurauksia koskevaa päätöstä vastaan.

Kolmas kysymys

35 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettu vastaus, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

36 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosaston rahoitusjärjestelmään kuuluviin toimenpiteisiin kohdistuvista jäsenvaltioiden suorittamista tarkastuksista ja direktiivin 77/435/ETY kumoamisesta 21.12.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4045/89, sellaisena kuin se on muutettuna 12.12.1994 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 3094/94, 2 artiklan 4 kohdan ensimmäistä alakohtaa on tulkittava siten, että viranomainen voi tarvittaessa jatkaa tarkastustoimenpiteitään, joista on ilmoitettu kulloisenkin vuoden heinäkuun 1. päivästä seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivään kestävän tarkastuskauden aikana, mainitun kauden jälkeen ilman, että tästä seuraisi menettelyllinen virhe, johon tarkastuksen kohteena ollut toimija voisi vedota tarkastuksen tulosten seurauksia koskevaa päätöstä vastaan.

Allekirjoitukset